

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Courtrooms of conflict. Criminal law, local elites and legal pluralities in colonial Java
Ravensbergen, S.

Citation

Ravensbergen, S. (2018, February 27). *Courtrooms of conflict. Criminal law, local elites and legal pluralities in colonial Java*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/61039>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/61039>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/61039> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Ravensbergen, S.

Title: Courtrooms of conflict. Criminal law, local elites and legal pluralities in colonial Java

Issue Date: 2018-02-27

Bibliography

Archives

Arsip Nasional Republik Indonesia (ANRI), Jakarta.

- Algemene Sekretarie (AS), (1816)1819-1942
- Gewestelijke Stukken (GS) Batavia, ca. 1819-1880
- Gewestelijke Stukken (GS) Semarang, ca. 1819-1880
- Gewestelijke Stukken (GS) Soerabaya, ca. 1819-1880
- Gewestelijke Stukken (GS) Tangerang, ca. 1819-1880
- Gewestelijke Stukken (GS) Besuki, ca. 1819-1880
- Gewestelijke Stukken (GS) Kedu, ca. 1819-1880
- Grote Bundel (GB)
- Inlandsche Zaken (IZ)
- Collection K. F. Holle

Arsip Karesidenan Semarang.

Arsip 1800–1880

Dutch National Archives (NL-HaNA), The Hague.

- 2.10.01 Ministerie van Koloniën (MvK), 1814-1849.
- 2.10.02 MvK, 1850-1900.
- 2.10.36.04 MvK, 1901-1953.
- 2.10.03 Koloniale Supplementen.
- 2.21.004.19 Van Alphen / Engelhard.
- 2.21.007.58 Baud
- 2.10.36.22 Koloniën / Stamboeken Burgerlijke Ambtenaren, 1836-1927.
- 2.10.47 Wetgeving van Nederlands-Indië, 1830-1929.
- 2.21.007.57 Schneither

Indisch Familiearchief, The Hague.

8, Familie Hueting.

Leiden University Library (UL), Special Collections.

- H 1206, Collectie M. J. A. Oostwoud Wijdenes (1972-1973).
“Belevenissen van een rechter in voormalig Nederlands-Oost Indië.”
Published before in *Tong Tong* (1972-1973), book draft, unpublished.
- H 922, Collectie M. J. A. Oostwoud Wijdenes (1972–1973). Several
manuscripts with memories of M. J. A. Oostwoud Wijdenes (1897-1988).
Among others : “Op en om de weegschaal. Voor leken en aspirant
juristen.” book draft, unpublished.

Published primary sources

Government Publications

Handelingen der Staten-Generaal, 1814-1995.

Handelingen der Staten-Generaal over het Ontwerp van Wet tot vaststelling van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indië. n.p., 1851-1854.

Koloniaal Verslag (KV), The Hague: Algemeene Landsdrukkerij, 1848-1939.

Regeerings-almanak voor Nederlandsch-Indië (RA). Batavia: Landsdrukkerij, 1865-1942.

Staatsblad van Nederlandsch-Indië (S). The Hague: Schinkel; Batavia: Landsdrukkerij, 1816-1940.

Bijblad op het Staatsblad van Nederlandsch-Indië, Batavia: n.p., 1857-1940.

Newspapers www.delpher.nl

Bintang Barat

De Locomotief: Samaransch handels- en advertentie-blad

De Oostpost

Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië

Java Bode

Nieuwe Rotterdamsche Courant

Soerabaijasch Handelsblad

Books and Articles

Arminius, "Heerendiensten en misbruiken", *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 2 (1854): 254-266.

Berg, L.W.C. van den, *De Beginselen van het Mohammedaansche Recht volgens de imams Aboe-Hanafit en asj-Sjafie'it*. Batavia: Bruining & Wijt., 1874.

Berg, L.W.C. van den, *De Mohammedaansche geestelijkheid en de geestelijke goederen op Java en Madoera*. Batavia: Bruining, 1882.

"Besluit 27 junij 1866 no.2. Commissie voor de zamenstelling van een Strafwetboek voor Inlanders met deze gelijkgestelde personen", *Het Regt in Nederlandsch Indië* 23 (1867): 435-436.

Boekhoudt, W. "Een afscheidsgroet aan mijn jongere collega's", *Het Indisch Tijdschrift voor het recht* 107 (1-5-1915): 334.

Bosch, van den, Johannes. *Hoe men met de Javaan moet omgaan (I)*, 1837. Reissue in *Geld en geweten: een bundel opstellen over anderhalve eeuw Nederlands bestuur in de Indonesische archipel. II: De Negentiende Eeuw*, 53-56. Edited by C. Fasseur and R. van Niel. Den Haag: Nijhoff, 1980.

Bosscher, C. "(reactie op) Iets over de tegenwoordige afhankelijkheid van de Nederlandsch-Indische rechterlijke ambtenaren", *De Indische Gids* 2 (1880): 1039-1057.

Brotodiningrat, *Memorie van toelichting op de aan de Nederlandsche Volksvertegenwoordiging ingediende requesten en memories*. Yogyakarta: Van der Hucht, 1902.

Brotodiningrat, *Na een een-en-dertig-jarig Regentschap in de Residentie Madioen :*

- Confidentieele mededeelingen aan de Nederlandsche volksvertegenwoordiging*. Semarang: Van Asperen v.d.Velde, 1902.
- Brotodiningrat, *Een bede om recht gericht aan de Nederlandsche volksvertegenwoordiging*. Yogyakarta: Van der Hucht, 1904.
- Brunsveld van Hulten, P. "Overzicht der Wettelijke Bepalingen omtrent de Regtspleging voor de Landraden op Java en Madura, regtsprekende in Zaken van Misdrijf." *Het Regt in Nederlandsch Indië* 1 (1849): 34-46, 104-116, 186-197, 243-255, 410-423.
- Carpentier Alting, J.H. *Indisch strafrecht*. Inaugural Speech, Leiden University: Van Doesburgh, 1907.
- Chijs, J.A. van der, *Nederlandsch-Indisch Plakkaatboek 1602-1811*. Batavia: Landsdrukkerij, 1885-1900.
- Couperus, *De stille kracht*. 1900. Reprint 14th ed. Wageningen: L.J. Veen, 1974.
- Cornets de Groot, A.S. "Verslag over residentie Grisse over 1822 door resident Cornets de Groot in 1823 geschreven. Mededeling van uittreksels", *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 15:1 (1853) 81-103; 14:2 (1852) 257-280, 346-367, 393-422.
- Daendels, Herman Willem. *Staat der Nederlandsch Oostindische Bezittingen, onder het bestuur van den Gouverneur-Generaal Herman Willem Daendels in de jaren 1808-1811*. The Hague: Gebroeders Van Cleef, 1814.
- Davelaar, Wilhelmus Albertus Johannes, van. *Het strafproces in zaken van misdrijf op de terechtzitting van de landraden op Java en Madura vergeleken met de Nederland en Nederlandsch-Indische strafvordering*. Leiden: Van Doesburgh, 1884.
- Deeleman, Frederik Charles Theodorus and S. van Deventer Jszn. (eds.), *De Indische Archipel: tafereelen uit de natuur en het volksleven in Indië* (texts by A.P. Gordon, D.W. Schiff, A.W.P. Weitzel et. al. Drawings and paintings of C. Deeleman, J.D. van Herwerden et al.) The Hague, 1865(-1876).
- "De Landraad der stad en voorsteden van Batavia regtsprekende in strafzaken", *Indisch Weekblad van het Recht* 1:1 (4-7-1863): 3.
- Delden, A.J.W. van, *Blik op Indisch staatsbestuur*, Batavia: Bruining etc.; Utrecht: Beijers, 1875.
- Deventer, JSz. van, S. "Geschiedkundig overzicht van het inlandsch bestuur op Java 1819-1830." *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 3:1 (1865) 193-215.
- Deventer, JSz. van, S. "Verhaal van de knevelarij en het misbruik van gezag van den Regent van Probolinggo Joedo Negoro en van de wijze waarop de Indische Regering hem heeft gestraft 1829- 1834", *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 3:2 (1865) 477.
- Dissel, J. van. "Koerang Terang", *Koloniaal Tijdschrift* 2 (1913) 55.
- Djajadiningrat, Achmad. *Herinneringen van Pangeran Aria Achmad Djajadiningrat*. Amsterdam etc.:Kolff, 1936.
- Driessen, Alfons Johan. *Schets der werkzaamheden in strafzaken van den Nederlandsch-Indischen ambtenaar van het Openbaar Ministerie*. Amsterdam: Brinkman & Zoon, 1897.
- [Editors]. *Indisch Weekblad van het Recht* 1 (4-7-1863): 1-3.

- [Editors]. "Politieke uitbanning." *Indisch Weekblad van het Recht* 26, no.1297 (1888):1.
- Eekhout, R.A. "Vraagpunten, mededeelingen en bemerkingsen van verschillenden aard, betreffende Nederlandsch-Indisch recht", *Het Regt in Nederlandsch Indië* 10:19 (1861): 434-448.
- "Eene bespotting van den adat", *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 2:1 (1864): 198-201.
- Gaijmans, J.J.C. *De Landraden op Java en Madura rechtsprekende in Zaken van Misdrijf*. Batavia: Van Dorp, 1874.
- Gobee, Emile, and Cornelis Adriaanse, *Ambtelijke adviezen van C. Snouck Hurgronje 1889-1936*. 's Gravenhage: Nijhoff, 1957. [accessed through Huygens ING, <http://bit.ly/2wQUdV3>]
- Grobbee, Henri Pierre. *De panghoeloe als adviseur in strafzaken*. The Hague: Visser, 1884.
- Haan, Frederik, de. *Priangan. De Preanger-Regentschappen onder het Nederlands Bestuur tot 1811, deel 1-4*. Batavia: Kolff, 1910-1912.
- Hadiningrat, "Knevelarij van dessahoofden." *Het Regt in Nederlandsch-Indië* 27 (1876): 193-197.
- Hadinigrat, Raden Mas Pandji. "Boek-bespreking", *Het Regt in Nederlandsch Indië* 25 (1875): 61-65.
- Hageman, J. "Historisch onderzoek naar de redenen tot ontslag van de Regent van Bezoeki, Kjai Adipatti Soerio Adiningrat." *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië* 3:1 (1865):444.
- Hasselman, C.J. "Pangeran Ario Hadiningrat, een Javaansch pionier", *De Gids* 79:8 (1915): 249-300.
- Heijcop ten Ham, A.J.C.E. van, *De Berechting van Civiele Zaken en van Misdrijven op de Terechting der Landraden op Java en Madoera*. Leiden: Van Doesburgh, 1888.
- "Het atavisme der O.I. Compagnie en van het kultuurstelsel", *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 2 (1884): 401-437.
- Hirsch, A.S. *Het Inlandsch reglement: toegelicht door de rechtspraak gebracht op ieder artikel*. The Hague: Nijhoff, 1915.
- "Hoe het tegenwoordig op Banda toegaat", *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 1 (1861): 239-243.
- "Hoekoeman paseban." *Medan Priyayi* 6 (12-2-1910): 1-4.
- Hoëvell, W.R. van. "Een dorp en een berg." *De Gids* 19 (1855): 466-468
- Hoëvell, W.R. van. "De Inlandsche hoofden en de bevolking op Java", *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië* 22:2 (1860): 258-266.
- Idema, H.A. *Leerboek van het landraad-strafprocesrecht in zaken van misdrijf*. Leiden: Brill, 1938.
- Idema, H.A. "Indische Juristen Winckel, Piepers, der Kinderen. Iets uit den Strijd om de Legaliteit." *Bijdragen tot de taal-, land- en volkenkunde* 100:1 (1941): 173-233.
- Immink, A.J. *Iets over de Tegenwoordige Afhankelijkheid van de Nederlandsch Indische Rechterlijke Ambtenaren*. Amsterdam: De Bussy, 1880.
- Immink, A.J. "Des heeren B.C.s beschuldigingen tegen Mr. I. weerlegd", *De*

- Indische Gids* 1 (1881): 491-503.
- Immink, A.J. *De Regterlijke Organisatie van Nederlandsch-Indië*, The Hague: Stemberg, 1882.
- Immink, A.J. *De regtspleging voor de inlandsche regtbanken in Nederlandsch Indië, Part 1 and 2*. Batavia: Van Dorp & Co, 1889.
- “Javaansch-Mahomedaansch regt. Compendium der voornaamste Javaansche wetten”, *Het regt in Nederlandsch-Indië: regtskundig tijdschrift* 3 (1850): 361-394.
- “Javaansch Regt. Cheribonsch Wetboek (Papakkum)”, *Het regt in Nederlandsch Indië: regtskundig tijdschrift* 3 (1850): 71-99, 143-174, 217-234.
- Jongmans, P.H.C. *De exorbitante rechten van den Gouverneur-Generaal in de praktijk*. Amsterdam: De Bussy, 1921.
- Jonkers, J.E. *Vrouwe Justitia in de Tropen*. Deventer: W. Van Hoeve, 1942.
- Jonkers, J.E. *Handboek van het Nederlandsch-Indische Strafrecht*. Leiden: Brill, 1946.
- Jurist [pseud.], “De Landraden op Java en Madoera”, *Indische Gids* 1 (1918): 488-490.
- Kan, Adam Hubert Marie Joseph. van, *Uit de Geschiedenis onzer Codificatie*. n.p., 1927.
- Kemp, P.H. van der, “De rechterlijke macht in haar streven naar onafhankelijkheid en in haren afkeer van het BB”, *De Indische Gids* 1 (1885): 445-481.
- Kemp, P.H. van der, “Waardeering van de grondwettige waarborgen tegen willekeurige inhechtenisneming in Indië”, *Tijdschrift voor Nederlandsch Indie* 2 (1877): 9-29.
- Keyzer, Salomo. “De codificatie van het inlandsch regt op Java” in *Tijdschrift voor Buitenlandsche en koloniale wetgeving* 1 (1856): 45-56.
- Keyzer, Salomo, *Het Mohammedaansche strafregt naar Arabische, Javaanse en Maleische bronnen*. ’s Gravenhage: Susan, 1857.
- Kern, Rudolf Aernoud. *Javaansche rechtsbedeeling: een bijdrage tot de kennis der geschiedenis van Java*. The Hague: Nijhoff, 1927.
- Kinderen, T.H. der, “Behooren luitenants der pradjoerits en mantrie-arissen tot de bij art.4 Reglement RO bedoelde inlandsche hoofden van aanzien?”, *Het Regt in Nederlandsch Indië* 15:8 (1858): 89-90.
- Kinderen, T.H. der. *Wetboek van strafregt voor inlanders in Nederlandsch-Indië, gevolgd door eene toelichtende memorie: uitgegeven involgen magtiging van zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië*. Batavia: Ogilvie & Co, 1872.
- Linden, W.L.M van der, “Getuigenbewijs in criminele zaken”, *Het Regt in Nederlandsch Indië* 94 (1910): 259-267.
- Loos-Haaxman, M. *Dagwerk in Indië. Hommage aan een verstild verleden*. Franeker: Wever, 1972.
- Mackay, Donald Jacob, *De handhaving van het Europeesch gezag en de hervorming van het regtswezen onder het bestuur van den gouverneur-generaal Mr. H. W. Daendels over Java en onderhoorigheden*. The Hague: Nijhoff, 1861.
- “Mengelwerk”, *Weekblad van het Recht* no.329 (18-10-1869): 176.

- [Merkus, Pieter], *Blik op het bestuur van Nederlandsch-Indië onder den Gouverneur-Generaal J. van den Bosch, voor zoo ver het door denzelfden ingevoerde stelsel van cultures op Java betreft. Openbaar gemaakt bij besluit van den Gouverneur-Generaal ad interim, van den 28 maart 1834, no.1.* [Published by the editorial board of *Den Oosterling*] Kampen: K. van Hulst, 1835.
- Meursinge, Albert. *Handboek van het Mahommedaansche Regt, in de Maleische taal; naar oorspronkelijke, maleische en arabische, werken van Mahommedaansche regtsgeleerden bewerkt.* Amsterdam: Johannes Müller, 1844.
- Mijer, Pieter. "Bijdrage tot de geschiedenis der codificatie in Nederlandsch Indië", *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië*, 2:1 (1839): 221-296.
- Mijer, Pieter. *Verzameling van Instructien, Ordonnancien en Reglementen voor de Regering van Nederlandsch Indië vastgesteld in de jaren 1609, 1617, 1632, 1650, 1807, 1815, 1818, 1827, 1830 en 1836.* Batavia: Landsdrukkerij, 1848.
- Mirandolle, C.J.F. "De hervorming der rechtsbedeeling in Indië I. De Policie-rol" in *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 1 (1867): 14-24
- Mirandolle, C.J.F. "De hervorming der rechtsbedeeling in Indië II. De Landraden", *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 1 (1867): 163-174.
- Mounier, D. "Iets over de Landraadvoorzitters op Java en Madoera", *Indisch Genootschap, algemene vergadering* (27-3-1900): 141-164.
- Multatuli [Eduard Douwes Dekker]. *Max Havelaar of de koffieveilingen der Nederlandsche Handel-Maatschappij.* 1st ed. Amsterdam: De Ruijter, 1860. Transl. by Alphonse Nahuys. *Max Havelaar or the coffee auctions of the Dutch trading company.* Edinburgh: Edmonston & Douglas, 1868.
- "Nalezing van het Hoog-Geregtshof van Nederlandsch-Indië, sedert 1819 in revisie van strafzaken gewezen", *Het Regt in Nederlandsch Indië* 2 (1849): 287-304.
- Nederburgh, J.A. "Ter inleiding van "Wet en Adat", *Wet en Adat* 1 (1897): 1-4.
- Nederburgh, J.A. "Reactie op een ingezonden stuk van R.H. Kleyn." *Wet en Adat* 3 (1898) 360-361. "Over den toestand van het regtswezen in Indië", *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 24:1 (1862) 374-375.
- Pinto, Abraham de, en Gijsb. M. van der Linden, "Overzicht over de nieuwe wetgeving van Nederlandsch Indië", *Themis* 4 (1848):169, 333, 360, 509.; 5 (1849):1; 6 (1850):173; 7 (1851):1, 193, 353, 362, 365, 373.
- Piepers, M.C. *Macht tegen recht: de vervolging der justitie in Nederlandsch Indië.* Batavia: Van Dorp & Co, 1884.
- Piepers, M.C. "Een protest van mr. M.C. Piepers", *Indisch Weekblad van het Recht* 16, no.759 (14-1-1878): 1-3.
- Pijper, G.F. *Studiën over de Geschiedenis van de Islam in Indonesia, 1900-1950.* Leiden: Brill, 1977.
- Pfyffer zu Neueck, J.J.X. *Schetsen van het Eiland Java en deszelfs onderscheidene Bewoners.* Amsterdam: Van Kesteren, 1838.
- Purwa Lelana, Raden Mas Arja [pseud. R.A.A. Tjondronegoro V]. *The Travels of Radèn Mas Arjo Poerwolelono* [In Javanese script]. 1877. Transl. by Judith

- Ernestine Bosnak, Frans X. Koot and Revo Arka Giri Soekatno. *Op reis met een Javaanse edelman: een levendig portret van koloniaal Java in de negentiende eeuw, 1860-1875*. Zutphen: Walburg Pers, 2013.
- Raffles, Thomas S. *Substance of a Minute Recorded by the Honourable Thomas Stamford Raffles, Lieut.-Governor of Java and Its Dependencies, on the 11 February 1814, on the Introduction of an Improved System of Internal Management and the Establishment of a Land Rental on the Island of Java, to Which Are Added Several of the Most Interesting Documents Therein Referred to*. London: Black, Parry and Co, 1814.
- Raffles, Thomas S. *The History of Java*. Volume 1 and 2. London: Black, Parbury and Allen, 1817.
- Redeker, A.J. *Boekoe kaädilan hoekoeman atas orang bangsa Djawa dan lain bangsa, jang di samaken dengan bangsa Djawa di India Nederland dengan pengertijan jang ringkas, aken di pake oleh Djaksa-Djaksa, dan Lid-Lid dari Landraad dan dari Raad Sambang*. Samarang: Van Dorp & Co, 1888.
- “Regtspleging onder de inlanders op Java en Madura volgens de op 1 mei 1848 ingevoerde wetgeving”, *Indisch Weekblad van het Regt* 1:16,17 (24-10-1863): 17-69.
- Sarekat-Islam congres, Hazeu G.A.J., *Sarekat-Islam congres (1^e nationaal congres), 17-24 Juni 1916 te Bandoeng*. Batavia: Landsdrukkerij, 1916.
- Sarekat-Islam congres, Hazeu G.A.J., *Sarekat-Islam congres (2^e nationaal congres), 20-27 October 1917*. Batavia: Landsdrukkerij, 1919.
- Sarekat-Islam congres, Hazeu G.A.J., *Sarekat-Islam congres (3^e nationaal congres), 29 September– 6 October 1918 te Soerabaja*. Batavia: Landsdrukkerij, 1919.
- Sarekat-Islam congres, Hazeu G.A.J., *Sarekat-Islam congres (4^e nationaal congres), 26 Oct.-2 Nov.1919 te Soerabaja*. Batavia: Landsdrukkerij, 1920.
- Schill, P.A. “Tets over de omschrijving der straffen”, *Het regt in Nederlandsch Indië: regtskundig tijdschrift* 1 (1849): 424.
- Sibenius Trip, J. *Het politie-regt op Java en Madura*. Batavia: Bruining & Wijt, 1873.
- Sibenius Trip, J. “Herinneringen uit de Inlandsche Rechtspraak”, *Indisch Weekblad van het Recht* no.2168 (16-1-1905): 1-2.
- Snouck Hurgronje, C. *Vergeten jubiles*, Den Haag: N.V. Elec. Drukkerij Luctor et Emergo, 1924. Reissue in *Geld en geweten: een bundel opstellen over anderhalve eeuw Nederlands bestuur in de Indonesische archipel. II: Het tijdvak tussen 1900 en 1942*, 61-77. Edited by C. Fasseur and I. Schöffers. Den Haag: Nijhoff, 1980.
- “Statistiek”, *Het Regt in Nederlandsch Indië* 1 (1849): 228-232.
- Steinmetz, H.E. *Overzicht van de uitkomsten der gewestelijke onderzoekingen naar 't recht en de politie en daaruit gemaakte gevolgtrekkingen*. Weltevreden etc.: Visser, 1911-1912.
- Süthoff, C. “Eene opmerking over de regeling der preventieve hechtenis in de Inlandsche strafwetgeving”, *Indisch Weekblad van het Recht* no.2344 (1908) 1.

- Theupeiori, Johan. *Hikajat Raden Adjeng Badaroesmi* [published in the newspaper *Bendera Wolanda*, 1901-1903]. Transl. and ed. By Maya Hian Ting Sutedja-Liem and Henk Maier, In *De Njai: moeder van alle volken. 'De roos uit Tjikembang' en andere verhalen*. Leiden: KITLV Press, 2007.
- T.L.R. "Tets over de misbruiken van inlandsche hoofden op Java", *Tijdschrift voor Nederlandsch Indie* 16:1 (1854): 35-43.
- Veth, P.J. "De woorden en daden tegenover de Inlandsche ambtenaren. Aantooning van hunnen tegenstrijdigheid", *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indie* 23:1 (1861): 377.
- Veth, P.J. "Levensbericht T. Roorda." In *Jaarboek* (1874): 17-58.
- Vollenhoven, C. van, *De ontdekking van het adatrecht*. Leiden: Brill, 1928.
- "W. in het Sociaal Weekblad en Abbas in de Controleur over de positie van den mohamedaansche priester bij inlandsche rechtbanken.," *Indische Gids* 23:1 (1901): 683-684.
- Waal, Hendrik Louis Engelbert, de. *De invloed der kolonisatie op het inlandsche recht in Nederlandsch Oost Indië*. Haarlem: G. Van den Berg, 1880.
- Wageningen, H. van, "Opleiding tot Landraadsvoorzitter" in *Het Indisch Tijdschrift voor het recht* 112 (1919): 262-267.
- Welvaartcommissie, "Onderzoek naar de oorzaken van de mindere welvaart der inlandsche bevolking op Java en Madoera. VIII: Samentrekking van de afdeulingsverslagen over de uitkomsten der onderzoekingen naar het recht en de politie." In *Onderzoek naar de oorzaken van de mindere welvaart der inlandsche bevolking op Java en Madoera*. Weltevreden etc.:Visser, 1907.
- Wienecke, C.A. "Politieke verbanning en strafrechtelijke verbanning in de Nederlandsch-Indische wetgeving", *Tijdschrift voor Strafrecht* 25 (1914): 169-195.
- Wilken, G.A. "Het strafrecht bij de volken van het Maleische ras. Verhandeling gehouden tijdens het zesde Orientalistencongres." (1883): 447-514. In *De verspreide geschriften van prof. dr. G.A. Wilken. Part II: Geschriften op het gebied van vergelijkende rechtswetenschap*. Semarang: Van Dorp, 1912.
- Willinck, G.D. *Desa-politie en justitie*. Semarang-Cheribon: A.Bisschop, 1897.
- Winckel, C.P.K. "Het ontwerp-strafwetboek voor inlanders en daarmee gelijkgestelden", *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 5:2 (1871): 1-12.
- Wit, Augusta. de, *De Godin Die Wacht*, 1903. Reissue and introduction by Tessel Pollmann. Schoorl: Conserve, 1989.
- Wormser. C.W. *Schetsen uit de Indische rechtzaal*. Bandung: Kolff, 1908.
- Wormser, C.W. *Drie en dertig jaren op Java. Deel 1: In de rechterlijke macht*. Amsterdam etc. : W. ten Have, 1941.

Secondary sources

- Anderson, Benedict. *Language and Power. Exploring Political Cultures in Indonesia*. Ithaca, NY etc.: Cornell University Press, 1990.
- Archer, Mildred and John Bastin, *The Raffles drawings in the India Office Library London*. Kuala Lumpur etc.: Oxford University Press, 1978.
- Ball, John. *Indonesian Legal History 1602-1848*. Sydney: Oughtershaw, 1982.

- Bastin, John. *The Native Policies of Sir Stamford Raffles in Java and Sumatra: an Economic Interpretation*. Oxford: Clarendon Press, 1957.
- Bayly, C.A., *Empire and information: intelligence gathering and social communication in India, 1780-1870*. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 1996.
- Benton, Lauren. *Law and Colonial Cultures: Legal Regimes in World History, 1400-1900*, Cambridge University Press, 2002.
- Benton, Lauren and Richard J. Ross. *Legal Pluralism and Empires 1500-1850*, New York: NYU Press, 2013.
- Bloembergen, Marieke, *De koloniale vertoning: Nederland en Indië op de wereldtentoonstellingen (1880-1931)*. Amsterdam: Wereldbibliotheek, 2002.
- Bloembergen, Marieke. *De Geschiedenis Van De Politie in Nederlands-Indië: Uit Zorg En Angst*. Amsterdam: Boom; Leiden: KITLV Press, 2009.
- Bosch, A.G. *De ontwikkeling van het strafrecht in Nederland van 1795 tot heden*. Nijmegen: Ars Aequi Libri, 2008.
- Bosch, A.G. "Het Openbaar Ministerie in de periode van 1811-1838." In *Twee eeuwen Openbaar Ministerie*, edited by A.G. Bosch, P.M. Frielink, G.C. Haverkate, M.E. de Meijer, L. Plas. The Hague: Sdu uitgevers/Openbaar Ministerie, 2011.
- Breman, Jan. *Koloniaal profijt van onvrije arbeid: het Preanger stelsel van gedwongen koffieteelt op Java, 1720-1870*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2010.
- Briët, C.P. *Het Hooggerechtshof van Nederlands-Indië 1819-1848: portret van een vergeten rechtscollege*. Published dissertation: Amsterdam University Press, 2015.
- Burbank, Jane and Fredrick Cooper. *Empires in World History: Power and the Politics of Difference*. Princeton etc.: Princeton University Press, 2010.
- Burbank, Jane and Fredrick Cooper. "Rules of law, politics and empire." In *Legal Pluralism and Empires 1500-1850*. Edited by Lauren Benton and Richard J. Ross, 279-295. New York: NYU Press, 2013.
- Burns, Peter J. *The Leiden Legacy: Concepts of Law in Indonesia*. Leiden: KITLV Press, 2004.
- Carey, Peter. *The Power of Prophecy: Prince Dipanagara and the end of an old order in Java, 1785- 1855*. Leiden: KITLV Press, 2007.
- Carey, Peter. "Revolutionary Europe and the Destruction of Java's Old Order." In *The Age of Revolutions in global context c.1740-1840*. Edited by David Armitage and Sanjay Subrahmanyam, 167-188. Basingstoke etc.: Palgrave Macmillan, 2010.
- Carey, Peter. *Daendels and the Sacred Space of Java, 1808-1811: Political Relations, Uniforms and the 'Postweg'*. Nijmegen: Vantillt, 2013.
- Chen, Menghong. *De Chinese gemeenschap van Batavia, 1843-1865: een onderzoek naar het Kong Koan-archieef*. PhD Diss. Leiden University, 2009.
- Collis, Maurice. *Raffles*. Singapore: Brash, 1982.
- Comaroff, John L. "Colonialism, Culture and the Law: A Foreword." *Law and Social Inquiry* 26 (2001): 305-14.

- Consten, Paul. "Geweld in dienst van de koloniale discipline: een onderzoek naar de afschaffing van de straf van rottingslagen op Java." *Tijdschrift voor sociale geschiedenis* 24:2 (1998): 138-158.
- Cooper, Fredrick and Ann Stoler. *Tensions of Empire Colonial Cultures in a Bourgeois World*. Berkeley etc.: University of California Press, 1997.
- Cribb, Robert. "Legal Pluralism and Criminal Law in the Dutch Colonial Order", *Indonesia*: 90 (2010): 47-66.
- Cribb, Robert. *Digital Atlas of Indonesian History*. Copenhagen: NIAS Press, 2010. <https://www.indonesianhistory.info/>
- Dirks, Annelieke. *For the youth: juvenile delinquency, colonial civil society and the late colonial state in the Netherlands Indies, 1872-1942*. PhD Diss., Leiden University, 2011.
- Doel, Hubrecht W. van den. *De Stille Macht. Het Europese Binnenlands Bestuur op Java en Madoera 1808-1942*. Amsterdam: Bert Bakker, 1994.
- Efthymiou, N.S., *De organisatie van regelgeving voor Nederlands Oost-Indië: stelsels en opvattingen, 1602-1942*. PhD Diss., University of Amsterdam, 2005.
- Erkelens, Monique. *The decline of the Chinese Council of Batavia: the loss of prestige and authority of the traditional elite amongst the Chinese community from the end of the nineteenth century until 1942*. PhD Diss., Leiden University, 2013.
- Fasseur, Cees. *Kultuurstelsel en koloniale baten: de Nederlandse exploitatie van Java 1840-1860*. PhD Diss., Leiden: Leiden University Press, 1975.
- Fasseur, *Onhoorbaar groeit de padi: Max Havelaar en de publieke zaak*. Amsterdam: Huis aan de drie grachten, 1987.
- Fasseur, Cees. "Een vergeten strafwetboek." 37-53. In *Handhaving van de rechtsorde: bundel aangeboden aan Albert Mulder*. Zwolle: Tjeenk Willink, 1988.
- Fasseur, Cees. "Purse or principle: Dutch Colonial Policy in the 1860s and the Decline of the Cultivation System", *Modern Asian Studies* 25:1 (1991): 33-52.
- Fasseur, C. "Hoeksteen en struikelblok: ronderscheid en overheidsbeleid in Nederlands-Indië." *Tijdschrift voor geschiedenis* 105:2 (1992): 218-242.
- Fasseur, Cees. "Colonial Dilemma: Van Vollenhoven and the Struggle Between Adat Law and Western Law in Indonesia." In *European expansion and law: the encounter of European and indigenous law in 19th and 20th century Africa and Asia.*, edited by W.J. Mommsen and J.A. de Moor, 237-256. Oxford etc.: Berg, 1992.
- Fasseur, Cees. "Cornerstone and Stumbling Block: Racial Classification and the Late Colonial State In Indonesia." In *The Late Colonial State in Indonesia: Political and Economic Foundations of The Netherlands Indies, 1880 1942*, edited by Robert Cribb, 31-56. Leiden: KITLV Press, 1994.
- Fasseur, Cees. *Indischgasten*. Amsterdam: Uitgeverij Bakker, 1997.
- Fasseur, Cees. "Violence and Dutch rule in mid-nineteenth century Java." Paper pres. at the workshop *Violence in Indonesia: its historical roots and contemporary manifestations*. Leiden, 2000.

- Fasseur, Cees. *De Indologen: Ambtenaren voor de Oost 1825-1950*, Amsterdam: Bakker, 2003.
- Fasseur, Cees. "Immink, Adrianus Johannes (1838-1914)." In *Biografisch Woordenboek van Nederland*. URL:<http://resources.huygens.knaw.nl/bwn1880-2000/lemmata/bwn4/immink> [12-11-2013]
- Fasseur, Cees. *Rechtsschool en Raciale vooroordelen*. Amsterdam: Balans, 2001.
- Furnivall, J.S. *An Introduction to the History of Netherlands India 1602-1836*. Rangoon, 1934.
- Furnivall, J.S. *Netherlands India. A Study of a Plural Economy*. London: Cambridge University Press, 1967.
- Gaastra, Femme S. *De Geschiedenis van de VOC*. 10th ed. Zutphen: Walburg Pers, 2007.
- Geertz, Clifford. "The Javanese Kijaji: the Changing Role of a Cultural Broker." *Comparative Studies in Society and History* 2:2 (1960): 228-249.
- Goor, Jur van, "Continuity and Change in the Dutch Position in Asia between 1750 and 1850." In *Colonial Empires Compared. Britain and the Netherlands, 1750-1850*, edited by Bob Moore and Henk van Nierop, 185-200. Aldershot etc.: Ashgate, 2003.
- Griffiths, Anne. "Legal pluralism." In *An introduction to law and social theory*. Edited by Reza Banakar and Max Travers, 289-310. Oxford etc.: Hart Publishing, 2002.
- Hallaq, Wael, B. *An Introduction to Islamic Law*. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2009.
- Halim, Fachrizal A. "Contestation of the Oath Procedure in Colonial Indonesia's Islamic Court." *Indonesia and the Malay World* 41:119 (2013): 14-28.
- Halliday, Paul D. "Laws' Histories: Pluralisms, Pluralities, Diversity." In *Legal Pluralism and Empires 1500-1850*. Edited by Lauren Benton and Richard J. Ross, 261-278. New York: NYU Press, 2013.
- Halliday, Paul D. "Longing for Certainty, Across Law's Oceans." Keynote lecture conference 'Ocean of Law I', Leiden University. December 7, 2015.
- Haspel, C.Ch. van den, *Overwicht in Overleg. Hervormingen van justitie, grondgebruik en bestuur in de Vorstenlanden op Java, 1880-1930*. PhD Diss., Leiden University, 1985.
- Henssen, Emile. *Twee eeuwen advocatuur in Nederland 1798-1998*. Deventer: Kluwer, 1998.
- Hisyam, Muhamad. *Caught between Three Fires: The Javanese Pangulu under the Dutch Colonial Administration, 1882-1942*, Jakarta: Indonesian-Netherlands Cooperation in Islamic Studies, 2001.
- Hoadley, Mason C. *Selective Judicial Competence. The Cirebon-Priangan Legal Administration 1680-1792*. Ithaca: Cornell University, 1994.
- Hoadley, Mason C. "Company and Court. Institutional Change at Cirebon, 1681-1735." In *Hof en Handel: Aziatische vorsten en de VOC 1620-1720*. Edited by Elsbeth Locher-Scholten et al., 139-156. Leiden: KITLV Press, 2004.
- Hooker, M.B. *Legal pluralism. An introduction to colonial and neo-colonial laws*. Oxford: Clarendon Press, 1975.
- Huis, Stijn Cornelis, van. *Islamic courts and women's divorce rights in Indonesia:*

- the cases of Cianjur and Bulukumba*. Published dissertation, Series of the Meijers Research Institute: Leiden University, 2015.
- Jones, Eric. *Wives, slaves, and concubines: a history of the female underclass in Dutch Asia*. DeKalb: Northern Illinois University Press, 2010.
- Jong, Lou de. *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*, Part 11a Nederlands-Indië I. Leiden: Martinus Nijhoff, 1984.
- Kartordirdjo, Sartono. *The peasants' revolt of Banten in 1888*. The Hague: Martinus Nijhoff, 1966.
- Knaap, G.J. *Kruidnagelen en Christenen. De Verenigd Oost-Indische Compagnie en de bevolking van Ambon 1656-1696*. Leiden: KITLV Press, 2004.
- Kolsky, Elizabeth. *Colonial Justice in British India. White Violence and the Rule of Law*. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2010.
- Kommers, J.H.M. *Besturen in een onbekende wereld. Het Europese binnenlandse bestuur in Nederlands-Indië 1800-1830. Een Antropologische Studie*. PhD Diss., Nijmegen, 1979.
- Kooria, Mahmood. *Cosmopolis of Law. Islamic Legal Ideas and Texts across the Indian Ocean and Eastern Mediterranean Worlds*. PhD Diss. Leiden University, 2016.
- Kooria, Mahmood. "Dutch Mogharaer, Arabic al-Muḥarrar and the Javanese Law-Books: VOC's Experiments with Muslim Law in Java, 1747-1767." *Itinerario* [forthcoming], 2018.
- Kuiper, Koos. *The early Dutch sinologists: a study of their training in Holland and China and their functions in the Netherlands Indies, 1854-1900*. PhD Diss. Leiden University, 2016.
- Laffan, Michael. *The makings of Indonesian Islam. Orientalism and the narration of a Sufi past*. New Jersey: Princeton University Press, 2011.
- Lake, Marilyn. "Equality and exclusion: the racial constitution of colonial liberalism," *Thesis eleven* 95:1 (2008): 20-32.
- Lev, Daniel S. "Origins of the Indonesian advocacy," *Indonesia* 21 (1976): 134-169.
- Lev, Daniel S. "Colonial Law and the Genesis of the Indonesian State", *Indonesia* 40 (1985): 57-74.
- Lev, Daniel S. *Legal evolution and political authority in Indonesia: selected essays*. The Hague etc.: Kluwer Law International, 2000.
- Lhost, Elizabeth. "Writing Law at the Edge of Empire: Evidence from the Qazis of Bharuch, 1799-1864." *Itinerario* [forthcoming], 2018.
- Locher-Scholten, Elsbeth. *Ethiek in fragmenten: vijf studies over koloniaal denken en doen van Nederlanders in de Indonesische archipel, 1877-1942*. Utrecht: Hes, 1981.
- Lubis, Nur Ahmad Fadhil. *Islamic Justice in Transition: A Socio-Legal Study of the Agama Court Judges in Indonesia*. Los Angeles: University of California Press, 1994.
- Lukito, Ratno. *Legal pluralism in Indonesia: bridging the unbridgeable*. Routledge Curzon contemporary Southeast Asia series: 48. London etc.: Routledge, 2013.
- Lund, Christian. "Rule and Rupture: State Formation through the Production of Property and Citizenship", *Development and Change* 47:6 (2016): 1199

1228.

- Luttikhuis, Bart. "Beyond race: constructions of 'Europeanness' in late-colonial legal practice in the Dutch East Indies," *European Review of History: Revue europeenne d'histoire* 20:4 (2013): 539-558.
- Massier, A.W.H. *Van 'recht' naar 'hukum': Indonesische juristen en hun taal, 1915-2000*. PhD.diss. Leiden University, 2003. [transl. and published: *The voice of the law in transition: Indonesian jurists and their languages, 1915-2000*. KITLV Press, 2008.]
- Metcalf, Thomas R. *Ideologies of the Raj*. The New Cambridge history of India III:4. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 1994.
- Mehta, Uday Singh, "Liberal Strategies of Exclusion." In *Tensions of Empire. Colonial Cultures in a Bourgeois World*. Edited by Fredrick Cooper and Ann Stoler, 59-86. Berkeley etc.: University of California Press, 1997.
- Moertono, Soemarsaid. *State and statecraft in old Java : a study of the Later Mataram period, 16th to 19th century*. Ithaca etc.: Cornell University, 1968.
- Mommsen, W. J. and J.A. de Moor (eds.), *European expansion and law: the encounter of European and indigenous law in 19th and 20th century Africa and Asia*. Oxford: Berg, 1992.
- Niel, R. van. *Java under the Cultivation System: Collected Writings*. Leiden: KITLV Press, 1992.
- Niel, R. van. *Java's northeast coast 1740-1840: a study in colonial encroachment and dominance*. Leiden: CNWS Publications, 2005.
- Niemeijer, Hendrik E. *Batavia: een koloniale samenleving in de zeventiende eeuw*. Amsterdam: Balans, 2005.
- Onghokham, *The residency of Madiun. Priyayi and peasant in the nineteenth century*. PhD diss. New Haven: Yale university, 1975.
- Onghokham, "Social Change in Madium (East Java) during the Nineteenth Century: Taxes and its Influence on Landholding." In: *Proceedings Seventh IAHA Conference, 22-26 August 1977, Bangkok* 1 (1977): 616-641.
- Onghokham, "The Jago in Colonial Java, Ambivalent Champion of the People." In *History and Peasant Consciousness in Southeast Asia*. Edited by Andrew Turton and Tanabe Shigeharu, *Ethnological Studies* 13 (1984): 327-343.
- Onghokham, "The inscrutable and the paranoid: an investigation into the sources of the Brotodiningrat affair." In *The thugs, the curtain thief and the sugar lord. Power, politics and culture in Colonial Java*. 3-73. Jakarta: Metafor, 2003.
- Oosterhagen, M.T., *Machtscheiding: een onderzoek naar de rol van Machtscheidingstheorieën. In oudere Nederlandse constituties, 1798-1848*. Deventer: Gouda Quint, 2000.
- Ota, Atsushi. *Changes of Regime and Social Dynamics in West Java: Society, State and the Outer World of Banten 1750-1830*. Leiden: Brill, 2006.
- Otto, Jan Michiel. *Sharia Incorporated: A Comparative Overview of the Legal Systems of Twelve Muslim Countries in Past and Present*. Leiden: Leiden University Press, 2010.
- Pieterman, Roel. *De plaats van de rechter in Nederland 1813-1920: Politiek juridische ideeënstrijd over de scheiding van machten in de staat*. Arnhem:

- Gouda Quint, 1990.
- Pitts, Jennifer. *A Turn to Empire The Rise of Imperial Liberalism in Britain and France*. Princeton: Princeton University Press, 2009.
- Protschky, Susie. "Race, class, and gender. Debates over the character of social hierarchies in the Netherlands Indies, circa 1600–1942.", *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde* 167:4 (2011): 543-556.
- Raben, Remco. *Batavia and Colombo: The Ethnic and Spatial Order of Two Colonial Cities 1600-1800*. PhD Diss., Leiden University, 1995.
- Ravensbergen, Sanne. "Nederland hield doodstraf in Indië in stand." *Historiek*. <http://historiek.net/nederland-hield-doodstraf-in-indie-in-stand/47503/> (January 19, 2015).
- Reid, Anthony John Stanhope. *Southeast Asia in the Age of Commerce, 1450-1680. Volume 1: The Lands Below the Winds*, New Haven etc.: Yale University Press, 1988.
- Richter, Daniel K. "Cultural brokers and Intercultural Politics: New York-Iroquois Relation: 1664-1701", *The Journal of American History* 75:1 (1988): 40-67.
- Ricklefs, Merle Calvin. *Jogjakarta under sultan Mangkubumi, 1749–1792 Part I*. PhD diss. Cornell University, 1973.
- Ricklefs, Merle Calvin. *Polarising Javanese Society: Islamic and Other Visions, c.1830-1930*. Leiden: KITLV Press, 2007.
- Rush, James. *Opium to Java: Revenue Farming and Chinese Enterprise in Colonial Indonesia, 1860-1910*, Ithaca: Cornell University Press, 1990.
- Ross, Richard J. and Philip J. Stern, "Early-Modern Notions of Legal Pluralism." In *Legal Pluralism and Empire 1500-1850*, edited by Lauren Benton and Richard J. Ross, 110-113. New York: New York University, 2013.
- Saha, Jonathan, "A Mockery of Justice? Colonial law, the everyday state and village politics in the Burma delta, c.1890-1910," *Past and Present* 217 (2012): 187-212.
- Salverda, Reinier. "Doing Justice in a Plural Society: A Postcolonial Perspective on Dutch Law and Other Legal Traditions in the Indonesian Archipelago, 1600-Present." *Dutch Crossing: Journal of Low Countries Studies* 33:1 (2009): 152-170.
- Shahar, Ido. "Legal pluralism incarnate: an institutional perspective on courts of law in colonial and postcolonial settings." *Journal of legal pluralism and unofficial law* 65 (2012): 133-163.
- Smidt, J.Th. de, *Recht overzee, een uitdaging*. Published presentation. Brussel: Story-Scientia; Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink, 1990.
- Schrauwers, Albert. "The Benevolent Colonies of Johannes van den Bosch: Continuities in the Administration of Poverty in the Netherlands and Indonesia." *Comparative Studies in Society and History* 43:2 (2001): 298-328.
- Schrikker, Alicia. "Restoration in Java 1815-1830", *Low Countries Historical Review (BMGN)* 130:4 (2015): 132-144.
- Schulte Nordholt, H. *A genealogy of violence in Indonesia*. Inaugural lecture (transl. and elaborated), Erasmus University: Rotterdam. CEPESA: Lisbon, 2000.

- Schulte Nordholt, H. "De Jago in de schaduw: misdaad en orde in de koloniale staat op Java", *De Gids* 146:8/9 (1983): 664-675.
- Seneviratne, Nadeera T. *Negotiating Custom. Colonial Lawmaking in the Galle Landraad*. PhD Diss., Leiden University, 2016.
- Shahar, Ido. "Legal Pluralism Incarnate. An Institutional Perspective on Courts of Law in Colonial And Postcolonial Settings", *Journal of Legal Pluralism* 65 (2012): 133-160.
- Shapiro, Martin. *Courts. A Comparative and Political Analysis*, London: The University of Chicago Press, 1981.
- Sharafi, Mitra. "A New History of Colonial Lawyering: Likhovski and Legal Identities in the British Empire," *Law & Social Inquiry* 32:4 (2007): 1059-1094.
- Sneddon, James. *The Indonesian Language. Its History and Role in Modern Society*. Sydney: University of New South Wales Press, 2003.
- Spierenburg, Pieter, *The Spectacle of Suffering. Executions and the evolution of repression: from a preindustrial metropolis to the European experience*. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 1984.
- Steenbrink, Karel A. *De Islam Bekeken Door Koloniale Nederlanders*. Utrecht etc.: Interuniversitair Instituut voor Missiologie en Oecumenica, 1991.
- Stephens, Julia. "An Uncertain Inheritance: The Imperial Travels of Legal Migrants, from British India to Ottoman Iraq." *Law and History Review* 32:4 (2014): 749-772.
- Stoler, Ann. *Along the Archival Grain: Epistemic Anxieties and Colonial Common Sense*. Princeton etc.: Princeton University Press, 2009.
- Stoler, Ann. *Carnal knowledge and imperial power: race and the intimate in colonial rule*. Berkeley etc.: University of California Press, 2010.
- Stuurman, Siep. *Wacht op onze daden : het liberalisme en de vernieuwing van de Nederlandse staat*. Amsterdam: Bakker, 1992.
- Sutherland, Heather A. *Pangreh Praja. Java's Indigenous Administrative Corps and its Role in the Last Decades of Dutch Colonial Rule*. PhD diss. Yale University, 1973.
- Sutherland, Heather A. *The Making of a Bureaucratic Elite: The Colonial Transformation of the Javanese Priyayi*. Singapore: Heinemann, 1979.
- Taylor, Jean Gelman. *The Social World of Batavia: Europeans and Eurasians in Colonial Indonesia*. Madison: University of Wisconsin Press, 1983.
- Termorshuizen-Arts, Marjanne. "Revisie en Herziening. De Continuïteit in de Indonesische Rechtspleging", *Bijdragen van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde* 150:2 (1994): 330-356.
- Till, Margreet, van. *Batavia bij nacht: bloei en ondergang van het Indonesisch roverswezen in Batavia en de Ommelanden, 1869-1942*. Amsterdam: Aksant, 2006.
- Toer, Pramoedya Ananta, *Sang Pemula*. Jakarta: Hasta Mitra, 1980. Transl. by Marjanne Termorshuizen-Arts. "*De Pionier*" biografie van Tirto door Pramoedya Ananta Toer. Amsterdam: Manus Amici/Novib, 1988.

- Tjiook-Liem, Patricia, *De rechtspositie der Chinezen in Nederlands-Indië 1848-1942. Wetgevingsbeleid tussen beginsel en belang*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2009.
- Veer, van 't, P. "Multatuli in Menado: de weg naar Lebak. E. Douwes Dekker over het Indisch strafrecht." *Hollands Maandblad* 18:349 (1976): 11-24, 25-30.
- Veer, van 't, P. *Het leven van Multatuli*, Amsterdam: Arbeiderspers, 1979.
- Wagner, Kim A. and Ricardo Roque. *Engaging Colonial Knowledge: Reading European Archives in World History*. Cambridge imperial and post-colonial studies series. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012.
- Wamelen, Carla, van. *Family life onder de VOC: een handelscompagnie in huwelijks- en gezinszaken*, Hilversum: Verloren, 2014.
- Ward, Kerry. *Networks of Empire: Forced Migration in the Dutch East India Company*. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2009.
- Wiener, Martin. *An Empire on Trial: Race, Murder, and Justice under British Rule, 1870-1935*. New York etc.: Cambridge University Press, 2009.
- Yahaya, Nurfadzilah. *Courting Jurisdictions. Colonial Administration of Islamic Law Pertaining to Arabs in the Straits Settlements and the Netherlands East Indies, 1860-1941*. PhD Diss., Princeton University, 2012.

Appendix 1 – Colonial Compendia and Codes

1750	Semarang Compendium.
1761	Freijer Compendium. [reintroduced in 1828].
1765	Pepakem Cirebon.
1803	Asian Charter. “Charter, opzigtelijk het beleid der Policie en Justitie mitsgadershet drijven van den Handel in de Asiatische Bezittingen der Bataafsche Republiek.”
1814	Raffles’ Court Regulation. “Regulation for the more effectual administration of Justice in the Provincial Courts of Java.”
1815	Regeringsreglement (Colonial Constitution). “Reglement op het beleid van de Regering, het Justitiewezen, de Cultuur, en den Handel in ’s lands Aziatische Bezittingen.”
1818	Regeringsreglement (Colonial Constitution). “Reglement op het beleid van de Regering, het Justitiewezen, de Cultuur, en den Handel in ’s lands Aziatische Bezittingen.”
1819	Provisional Regulations. “Reglement op de administratie der politie en de krimineele en civiele regtsvordering onder den Inlander in Nederlandsch-Indië.”
1827	Regeringsreglement (Colonial Constitution). “Reglement op het beleid van de Regering, het Justitiewezen, de Cultuur, en den Handel in ’s lands Aziatische Bezittingen.”
1828	Police regulations Batavia and Ommelanden. “Reglement op het bestuur der policie onder den Inlander, in de staf en voorsteden van Batavia.”
1829	Police regulations Surabaya. “Policie reglement voor de stad en voorsteden van Soerabaija.”
1830	Regeringsreglement (Colonial Constitution). “Reglement op het Beleid der Regering in Nederlandsch Indie.”

- 1836 Regeringsreglement (Colonial Constitution). “Reglement op het Beleid der Regering in Nederlandsch Indië.”
- 1847 Colonial Law Codes:
- “Algemene Bepalingen van Wetgeving voor Nederlandsch Indië.”
 - Court Regulations. “Reglement op de Regterlijke Organisatie en het Beleid der Justitie in Nederlandsch Indië.”
- 1848 Colonial Law Codes:
- “Nieuwe Zamenstelling der Inlandsche Regtbanken en Geregten op Java en Madura en Beëdiging van dezelve.”
 - Native Regulations [*Inlandsch Reglement*]. “Reglement op de Uitoefening der Politie, de Burgerlijke rechtspleging en de Strafvordering onder de Inlanders en de daarmee Gelijkgestelde personen op Java en Madura.”
 - “Bepalingen ter regeling van eenige onderwerpen van Strafwetgeving, welke eene dadelijke voorziening vereischen.”
 - “Bepalingen omtrent de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving.”
- 1854 Regeringsreglement (Colonial Constitution). “Reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch Indië van 1854.”
- 1872 Native Criminal Code. “Wetboek van Strafrecht voor Inlanders en daarmee gelijkgestelden in Nederlandsch-Indië.”
- 1918 Criminal Code. “Wetboek van Strafrecht voor Nederlandsch-Indië.”
- 1941 Revised Native Regulations. “Herzien Inlandsch Reglement.”

Appendix 2 - Tables

Table 1 48 files of landraad cases collected from the residency archives in ANRI (sources: ANRI GS Tangerang, Semarang, Pekalongan, Inlandsche Zaken)

When	Where	Name(s) accused	Accusation	Laws referenced to	Verdict
9-10-1820	Semarang	Singotroeno	Receiving stolen goods	"Mahomedan laws"	3 months chain labour
12-12-1821	Gresik	Pa Badjing, Pa Giena, Singo Wongso, Tro Yoijo, Singo Diwongso, Singo Krongso	Buffalo theft	PR 1819, Article 125. '	100 rattan lashes and 5 years chain labour
20-12-1821	Gresik	Pa Moor	Misrepresentation <i>(misbruik van vertrouwen)</i>	None	30 rattan lashes and 3 months chain labour
20-12-1821	Gresik	Chinese trader Tan Toedjan and former demang Wiero Patty	Fencing	None	50 rattan lashes and 3 years chain labour
12-12-1821	Gresik	Farmer Singo Tjondro	Theft of government's wood	Ordonnance of 29 Augustus 1808: Regulations regarding the woods at Java.	2 years chain labour
10-6-1822	Semarang	Village chief Metto Singo and Javanese woman Ombo Kaser	Receiving stolen goods (village chief)	None	6 months chain labour
16-1-1826	Tangerang /West Quarters Ommelanden	Oetang Bappa	Burglary rice storage	"Native laws"	30 rattan lashes and 1 year chain labour
16-1-1826	Tangerang	Nakiem	Burglary	"Native laws"	40 rattan lashes and 4 years chain labour
16-1-1826	Tangerang	Dul-akier	Burglary	"Native laws"	30 rattan lashes and 1,5 years chain labour
16-1-1826	Tangerang	Djimien and Ama	Burglary	"Native laws"	40 rattan lashes and 1,5 years chain labour

16-1-1826	Tangerang	Noramien	Burglary rice storage	"Native laws"	3- rattan lashes and 2 years chain labour
3-7-1826	Tangerang	Chinese coolie Lim Boentjioe	Burglary	None	40 rattan lashes and 2 years chain labour
15-10-1827	Tangerang	Jaliman	Burglary	"Native laws"	40 rattan lashes and 1 years chain labour
15-10-1827	Tangerang	Farmers Mariem, Tahieb, Kaliem and Samsoe	Buffalo theft	"Native laws"	40 rattan lashes and 4 years chain labour
24-5-1830	Semarang	Coolies Soedoo, Padjidin, Goedik and Sidik	Burglary	None	5 years chain labour and whipping at location of crime
9-11-1831	South Quarters Ommelanden	Farmers Samaidien and Tjeng-en	Burglary	PR 1819, Article 120	30 rattan lashes and 2 years chain labour
11-9-1831	South Quarters Ommelanden	Tjengteng	Attempt of burglary	Nee	30 rattan lashes and 3 years chain labour
11-9-1831	South Quarters Ommelanden	Dril	Theft of head scarf	"Native laws" and PR 1819, Article 120	30 rattan lashes and 2 years chain labour
26-11-1831	South Quarters Ommelanden	Farmer Sarida	Burglary	"Native laws" and Vagrancy Ordonance of 23 August 1825, article 1 and 2.	4 years chain labour [burglary not proven, nonetheless convicted because of vagrancy]
19-11-1834	South Quarters Ommelanden	Salie-in	Burglary rice storage	"Native laws" and PR 1819, Article 120	25 rattan lashes and 3 years chain labour
19-11-1834	South Quarters Ommelanden	Kodja Spring	Theft of chicken (recidivism)	"Native laws"	25 rattan lashes and 2 years chain labour
26-11-1834	South Quarters Ommelanden	Foengier	Accomplicity burglary	"Native laws"	25 rattan lashes and 3 years chain labour

3-12-1834	South Quarters Ommelanden	grass cutter Badak and gardener Djanoesien Singke	Burglary	"Native laws" and PR 1819, Article 120	30 rattan lashes and 4 years chain labour
12-3-1834	South Quarters Ommelanden	farmer (and spy) Radien Bapa Ratiemien	Accomplicity burglary	"Native laws"	30 rattan lashes and 5 years chain labour
12-10-1834	South Quarters Ommelanden	Sawang, Lompo Bapa Saijman and Saimien	Accomplicity burglary	"Native laws"	30 rattan lashes and 3 years chain labour
12-10-1834	South Quarters Ommelanden	Boender	Burglary	"Native laws"	25 rattan lashes and 2 years chain labour
17-12-1834	South Quarters Ommelanden	[file incomplete]	Burglary and vagrancy	"Native laws" and Vagrancy Ordonance of 23 August 1825, article 1 and 2.	30 rattan lashes and 4 years chain labour
17-12-1834	South Quarters Ommelanden	Farmer Mieng	Burglary (recidivism)	"Native laws"	25 rattan lashes and 5 years chain labour
6-2-1839	Semarang	Soditro	Accomplicity burglary	None	4 years chain labour and whipping
15-7-1840	South Quarters Ommelanden	Farmers Blonga, Sukiem and Nairien	Buffalo theft	None	25 rattan lashes and 3 years chain labour
15-7-1840	South Quarters Ommelanden	Farmer Bagong Bapak Daimoen	Buffalo theft	None	25 rattan lashes and 3 years chain labour
6-4-1842	South Quarters Ommelanden	Sairoen Bapak Saime	Burglary	None	25 rattan lashes and 3 years chain labour
23-5-1842	South Quarters Ommelanden	Farmers Bokor Bapa Am, Boegies Bapak Baija and house wife Satija Ma Baija	Burglary	None	25 rattan lashes and 3 years chain labour
22-8-1842	South Quarters Ommelanden	Gardener Armarioedien	Rape	None	3 years chain labour and whipping
22-8-1842	South Quarters Ommelanden	Enslaved man Lombo	Burglary (by enslaved woman)	None	15 rattan lashes and 2 years chain labour

26-6-1847	Tangerang	Moesliem	Misrepresentation (<i>misbruik van vertrouwen</i>)	None	25 rattan lashes and 3 years chain labour
30-10-1847	Tangerang	Scribe Oeij Kanhoen	Misrepresentation (<i>misbruik van vertrouwen</i>)	None	[incomplete file]
1-12-1855	Tangerang	Senan	Burglary	RO art.9552. IR art.282, 283, 284, 297, 232 and 417. Temporary Regulations Criminal Law 1848, art.20.	2 jaar dwangarbeid buiten de ketting
17-7-1863	Pekalongan	Farmer Tarban and Wandjo	Burglary	"Tatjir" (<i>tazir</i>) and Police Regulation art.245.	2 years chain labour
30-6-1864	Pekalongan	Hadji Krintel	Burglary	"Chad" (<i>hadd</i>)	4 years chain labour
27-3-1874	Tangerang	file incomplete	Burglary	"Hat" (<i>hadd</i>)	5 years chain labour
20-6-1874	Tangerang	file incomplete	Physical abuse that not led to more than 20 days of disability to work.	None	1 years forced labour and fine of 50 guilders.
14-7-1874	Tangerang	Chinese gambling license holder Poo Tjeng	Allowing seven days of gambling at the pasar of Tangerang without paying taxes.	S 1849, no.52.; S 1873 no.227.	Fine of 100 guilders or 14 days forced labour.
12-8-1875	Tangerang	Chinese gardener (file incomplete)	misrepresentation (<i>misbruik van vertrouwen</i>)	Native Criminal Code art.332 no.4 and IR art.241.	1 year forced labour
16-11-1875	Tangerang	Chicken trader Midien and farmer Sentong	Buffalo theft	"Mahomedan laws" and Native Criminal Code art.301 no.4 and IR art.241.	7 years chain labour
19-7-1877	Tangerang	Chinese woman Thieng Pangso and Chinese farmer Ko Boen	Fraud	IR art. 242, 312, 329 and 417. Native Criminal Code art.329.	2 years forced labour and fine 1000 guilders.

4-7-1885	Tangerang	Fisherman Ardaman and basket maker Arman	Accomplicity burglary	Pre-printed advice penghulu: "according to religious laws and institutions of the Native." Written advice penghulu: "Hadd"	5 years chain labour
20-12-1888	Tangerang	Farmer Sana-at bapa Sairoen	Expropriation property (Cutting trees that belong to someone else)	Pre-printed advice penghulu: "according to religious laws and institutions of the Native."	Acquittal

NB: In this table a basic overview is given of the information as collected from the sources. The names of the court members and the verdict's confirmation of the Supreme Court, for example, are not included. Also, only the laws are mentioned that are referenced to in the files. The advice on the punishment as provided by the penghulu (and jaksa) is not included (for example: cutting of the right hand) in this table (see Table 5).

Table 2 Newly convicted persons in Java and Madura (criminal cases) per year [Colonial Report (*Koloniaal Verslag*) 1854, 1864, 1874, 1884]

	Europeans	Natives	Foreign Orientals
1854	16	2573	
1864	58	5198	214
1873	114	9785	385
1882	109	8371	323

NB: These statistics are the verdicts as imposed by the law courts in Java and Madura and exclude the measures taken by the residents functioning as police magistrates. The police magistrate numbers are much higher, as some colonial reports mention. In 1864, for example, when 5198 Natives and 215 Foreign Orientals were convicted by courts (as shown in this table), another 61.425 Natives and 4744 Foreign Orientals were convicted by police magistracy (with imprisonment, pillory or forced labour). The statistics of 1882 shows that in that year 108.575 Natives and 3473 Foreign Orientals were convicted by police magistracy in Java and Madura. (see Table 3)

Table 3 Total number of accused persons in criminal cases (*misdrifven*) in the Netherlands Indies at colonial law courts [Colonial Report (*Koloniaal Verslag*) 1893 Appendix 3]

	Europeans	Natives	Foreign Orientals
1862	69	7.649	340
1863	90	6.384	237
1886	156	15.132	544
1887	148	15.988	576
1888	136	16.615	619
1889	139	18.945	629
1890	175	18.706	588

Table 4 Persons punished by police magistracy in Java and Madura [Colonial Report (*Koloniaal Verslag*) 1893 Appendix 3]

	Natives	Foreign Orientals
1857	62.584	
1862	88.851	
1863	80.414	
1886	144.089	23.981
1887	163.429	20.031
1888	186.807	19.675
1889	180.012	25.691
1890	210.695	24.075

Table 5 - Overview of the advice provided by the penghulus of the landraden in the Environs of Batavia and the landraad of Pekalongan (in thirty theft cases).

Theft cases	1826–42	1863–85
Mutilating punishment	6	4
Other (milder) punishment	19	1

Table 6 Overview of the salary of priyayi and Dutch officials in 1867 and 1928. [S 186/5, S 1866/6, S 1867/125, S 1928/38].¹

Rank	Monthly salary <i>f</i> in 1867	Monthly salary <i>f</i> in 1928
Resident	1000-1500	1150 – 1300
Assistent-Resident	600-700	625 – 1250
Landraadvoorzitter	–	625 – 1250
Controleur	300-400	400-775
Bupati (regent)	1100 – 1200	1350
Patih	300	525 – 675
Hoofd-jaksa	250	325 – 525
Wedono (Districtshoofd)	250	325 – 525
Jaksa 1 ^e klasse	–	225 – 350
Adjunct hoofd-jaksa 1 ^e klasse	–	225 – 300
Adjunct hoofd-jaksa	100	175 - 250
Jaksa	100	100 – 250
Assistent wedono (Onderdistrictshoofd)	100	100 - 250
Adjunct jaksa 1 ^e klasse	–	160 – 175
Adjunct jaksa	75	100– 160

¹ In 1867, for the Dutch officials, their salary would be increased by representation and travel expenses. The Javanese regents obtained cultivation percentages on top of their salary, until 1907. For Europeans the cultivation percentages were abolished in 1867.

Table 7. Political measure imposed in Java, 1858-1918.²
 [Jongmans, *De exorbitante rechten*, 179-200.]

Year	Banned by political measure	Year	Banned by political measure	Year	Banned by political measure
1858	1	1879	23	1900	0
1859	1	1880	1	1901	0
1860	2	1881	1	1902	0
1861	0	1882	0	1903	7
1862	0	1883	3	1904	1
1863	0	1884	2	1905	0
1864	1	1885	1	1906	0
1865	0	1886	0	1907	0
1866	0	1887	3	1908	9
1867	0	1888	0	1909	4
1868	0	1889	91	1910	1
1869	0	1890	21	1911	1
1870	0	1891	0	1912	0
1871	0	1892	0	1913	0
1872	0	1893	2	1914	2
1873	5	1894	10	1915	1
1874	1	1895	2	1916	5
1875	0	1896	1	1917	0
1876	0	1897	1	1918	1
1877	0	1898	0		
1878	0	1899	0	Total	205

² This table only includes Java. Most of the persons banned, were Javanese. They were designated as 'hajis', 'magicians' and 'priyayi' (after conspiracy but also criminal deeds such as murder), and 'revolters' after acquittal. In the entire Netherlands Indies, 750 people were banned by political measure from 1855-1900, and around 500 from 1901-1911. (see Jongmans, 85 and 128.). The total number of people banned was higher, since wives and children of the banned priyayi, accompanied them to the place of exile.